

Toets flora en fauna

Kapelaanstraat 83 te Gemert

Datum : 6 februari 2020
Projectnummer : P20-0041
Opdrachtgever : Bureau Verkuylen
Veldwerk : I. Lustenhouwer
Opgesteld door : M.A. den Otter
Kwaliteitscontrole : E.J.F. Claassen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens het perceel aan Kapelaanstraat 83 te Gemert te splitsen. Momenteel staat op het perceel een woonhuis in het noorden en de tuin ligt in het zuiden. Op het zuidelijke perceel zal een nieuw woonhuis worden gebouwd. Door middel van de toets flora en fauna wordt in beeld gebracht of de werkzaamheden strijdigheid opleveren met de Wet natuurbescherming en hoe eventuele strijdigheid met deze wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de soortlijsten van beschermde flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de lokale aard van de voorgenomen werkzaamheden en de ligging van het plangebied worden negatieve effecten op beschermde gebieden en houtopstanden niet verwacht. De afstand tot stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden is dusdanig groot dat de bouw van één woning niet tot negatieve effecten zal leiden. De delen over bescherming van gebieden en houtopstanden uit de Wet natuurbescherming en het beleid voor het NNN worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1 Wnb;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2 Wnb;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3 Wnb.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In Tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan Kapelaanstraat 83 in de bebouwde kom van Gemert, en bestaat uit een woonhuis, een schuurtje met volièrre, een tuinhuisje, verharding, gazon, twee berken, kleinere bomen, struiken en tuinbeplanting. Het plangebied grenst in het noorden aan de Kapelaanstraat, in het oosten aan de Stroom. In het zuiden en westen staat een haag en schutting op de perceelgrens. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Figuur 2, op de volgende pagina, toont het plangebied en de directe omgeving. Op pagina 4 staan enkele foto's van het plangebied.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (gele lijn) (bron: Google Maps)

Foto 1. Het schuurtje

Foto 2. Het tuinhuisje

Foto 3. De voliëre

Foto 4. De twee berken, met oud nest

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB) is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige habitats opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is tijdens het veldbezoek het plangebied onderzocht op het voorkomen van invasieve exoten.

Het veldbezoek voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden op 28 januari 2020 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, droog, windkracht 4 en circa 5°C.

4.1 Flora

Uit gegevens van de NDFB blijkt dat op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de volgende beschermde plantensoorten voorkomen: groot spiegelklokje, naaldenkervel, drijvende waterweegbree en kruipend moerasscherm (§3.3 Wnb).

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat voor deze en andere beschermde plantensoorten geschikte habitats ontbreken binnen het plangebied. Het plangebied bestaat, naast verharding en bebouwing, uit een onderhouden tuin. Het voorkomen van beschermde plantensoorten is zodoende uit te sluiten.

4.2 Amfibieën

Uit gegevens van de NDFB blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende beschermde soorten amfibieën zijn waargenomen: Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en vinpootsalamander (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van één tot vijf kilometer zijn heikikker, kamsalamander, knoflookpad en poelkikker aangetroffen (alle §3.2 Wnb).

In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig dat kan dienen als voortplantingshabitat. De tuin in het plangebied kan wel dienen als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische soorten. Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen zich in het plangebied verschuilen tussen de tuinbeplanting en ingegraven in de grond. In de schuur en het tuinhuisje zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig voor deze soorten.

Voor vinpootsalamander, heikikker, kamsalamander, knoflookpad en poelkikker ontbreekt in het plangebied en de directe omgeving het juiste habitat voor deze soorten. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied kan worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Bij het herinrichten van de tuin kunnen verscholen amfibieën worden verstoord en verblijfplaatsen worden vernietigd.

Mitigerende maatregelen

Voor bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §2.1. Om het voorkomen van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Voor Alpenwatersalamander geldt deze vrijstelling niet. Onder de Wet Natuurbescherming mag voor Alpenwatersalamander gebruik worden gemaakt van een goedgekeurde gedragscode. In dit geval dient gewerkt te worden volgens de gedragscode flora en fauna voor Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Vereniging Stadswerk Nederland. Voor het zorgvuldig handelen dient de volgende periode en werkwijze te worden gehanteerd:

- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden op locaties waar Alpenwatersalamander voorkomt, vindt plaats buiten de overwinteringsperiode van deze soort. Dit betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode half april tot half oktober.

4.3 Vogels

Tijdens het veldbezoek is in het plangebied een oud nest aangetroffen in een van de berken (foto 4). Uit gegevens van de NDFB blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw (alle §3.1 Wnb).

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemeen voorkomende vogels. In het plangebied zijn enkele bomen en struiken aanwezig die door algemene vogels kunnen worden gebruikt als nestgelegenheid. Voor vogels met een jaarrond beschermd nest is de tuin niet geschikt als nestgelegenheid. De schuur en het tuinhuisje zijn ongeschikt voor gebouwbewonende vogelsoorten.

Effectbeoordeling

De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op foerageergebied van vogels, in de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Bij het kappen van bomen en struiken kunnen nesten worden vernietigd en broedende vogels worden verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd.

Mitigerende maatregelen

Het snoeien of kappen van bomen en struiken (indien nodig) dient te worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten het broedseizoen van vogels. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

4.4 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit het bronnenonderzoek (NDFF en Korsten & Regelink, 2010) blijkt dat in de wijde omgeving van het plangebied de volgende vleermuizen voorkomen: baardvleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb).

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In het plangebied zijn geen vliegroutes aanwezig, ook zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig in het plangebied. De schuur en het tuinhuisje bieden geen geschikte openingen, en er staan geen holtebomen in de tuin.

Overige zoogdieren

Uit het bronnenonderzoek (NDFF) blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de volgende zoogdieren zijn waargenomen: bunzing, eekhoorn, egel, haas, konijn, ree en vos (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn algemene (spits)muizen soorten, das, steenmarter, wezel en wild zwijn waargenomen (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van vijf tot tien kilometer is een bever waargenomen (§3.2 Wnb).

Het plangebied kan onderdeel uitmaken van het leefgebied van algemene (spits)muizen en egels. Deze soorten kunnen in de tuin, tussen de beplanting ook verblijfplaatsen hebben. In de schuur en het tuinhuisje zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig voor deze soorten. Voor de overige soorten is het plangebied ongeschikt door de inrichting van het plangebied, doordat het niet toegankelijk is of doordat het ver bij geschikt leefgebied vandaan ligt.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen van de vegetatie in de tuin kunnen verblijfplaatsen van algemene (spits)muizen en egels worden vernietigd en individuen worden verstoord.

Mitigerende maatregelen

Voor algemene (spits)muizen en egel geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §2.1. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied geschikte habitats ontbreken voor beschermde soorten vissen, reptielen, dagvlinders, libellen, weekdieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

Uit het veld- en literatuuronderzoek is gebleken dat in het plangebied de aanwezigheid van beschermde soorten planten, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, weekdieren en kevers kan worden uitgesloten.

Algemene vogelsoorten kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied en de struiken en bomen als nestgelegenheid. In de gebouwen is geen geschikte nestgelegenheid aanwezig voor gebouwbewonende vogelsoorten. Het kappen en snoeien van bomen en struiken vindt plaats buiten het broedseizoen van vogels en wanneer geen broedgeval aanwezig is. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op het foerageergebied, in de omgeving is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Vleermuizen kunnen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig, tevens is geen vliegroute aanwezig. De werkzaamheden hebben geen significant negatief effect op het foerageergebied, in de omgeving is en blijft voldoende geschikt foerageergebied aanwezig.

Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen het plangebied gebruiken als land- en overwinteringshabitat. Ze kunnen zich verschuilen tussen de beplanting in de tuin. Voor het verstoren van bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander is geen ontheffing nodig. Bij het verwijderen van de beplanting in de tuin dient in één richting te worden gewerkt zodat eventueel aanwezige dieren kunnen vluchten. Voor Alpenwatersalamander geldt deze vrijstelling niet, en dient te worden gewerkt volgens de gedragscode flora en fauna voor Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de Vereniging Stadswerk Nederland. Dit houdt in dat graafwerkzaamheden in de tuin plaatsvinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. Dit betekent dat deze werkzaamheden mogen worden uitgevoerd in de periode half april tot half oktober.

Algemene (spits)muizen en egels kunnen het plangebied gebruiken als onderdeel van het leefgebied en ze kunnen zich verschuilen in de tuin tussen de beplanting. Voor het verstoren van deze soorten is geen ontheffing nodig. Bij het verwijderen van de beplanting in de tuin dient in één richting te worden gewerkt zodat eventueel aanwezige dieren kunnen vluchten.

Voor alle aanwezige soorten in het plangebied geldt de Algemene zorgplicht, zie §2.1 van dit rapport.

Advies en aanbevelingen

De volgende maatregelen dienen te worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen:

- + Snoeien en kappen wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen en wanneer geen broedgeval aanwezig is.
- + Graafwerkzaamheden in de tuin vinden plaats tussen half april tot half oktober.

In Tabel 2 is een overzicht van de mogelijk aanwezige soorten en de maatregelen die genomen moeten worden weergegeven.

Tabel 2. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheden	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Snoeien en kappen wanneer geen broedgeval aanwezig is en buiten broedseizoen
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinteringshabitat	Ja	Nee, volledige vrijstelling	-
Alpenwater-salamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinteringshabitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Graafwerkzaamheden uitvoeren tussen half april tot half oktober
Algemene (spits)muizen en egel	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, volledige vrijstelling	-

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet Natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

www.vlinderstichting.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.eis-nederland.nl

www.ravon.nl

© NDF - quickscanhulp.nl 09-07-2019 10:10:03